

Εφετείο Αθηνών 8556/1982,

Πηγή: Ε.Ε.Δ 42/83 σελ. 92

Περίληψη: Ατύχημα οφειλόμενο σε μη τήρηση των διατάξεων περί των όρων ασφαλείας. - Δικαίωμα του παθόντος να επιλέξει την αγωγή εκ του κοινού αστικού δικαίου αντί της εκ του ν. 551/1915. - Εάν επιλέξει την αγωγή του ν. 551, διατηρεί και την εκ του κοινού δικαίου αξίωση εναντίον του υπαιτίου του ατυχήματος, αν είναι πρόσωπο διαφορετικό από τον υπόχρεο του ν. 551. - Απαλλάσσεται όμως της ευθύνης ο προστηθείς του εργοδότη. - Απαλλαγή εργοδότη και προστηθέντος, εάν ο παθών, είναι ασφαλιστός στο Ι.Κ.Α. - Διατήρηση της ευθύνης αμφοτέρων για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. - Αρμοδιότητα Μονομελούς Πρωτοδικείου δικάζοντος κατά την διαδικασία των εργατικών διαφορών για αγωγή που στρέφεται κατά του εργοδότη και των προστηθέντων. - Αγωγή κατά τρίτον υπάγεται στο κατά την τακτική διαδικασία αρμόδιο δικαστήριο. - Παραπομπή. - Οικοδομικές εργασίες. - Έλλειψη ευθύνης του κυρίου έργου.

Απόφαση Δικαστηρίου

Πρόεδρος ο κ. ΣΑΜΟΥΗΛ ΣΑΜΟΥΗΛ

Εισηγητής ο Εφέτης κ. ΙΩ. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ

Δκηγόροι οι κ.κ. Γ. Κοντός, Ι. Γιαννόπουλος, Γ. Κουρκουνάκης και η κ. Ελένη Λέκκα

Κατά την παράγραφον 1 του άρθρ. 16 του από 24.7/25.8.1920 β. δ/τος, δι' ου εκωδικοποιήθησαν αι διατάξεις του ν. 551/1915, περί ευθύνης προς αποζημίωσιν των εξ ατυχήματος εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων, και των μεταγενεστέρων τροποποιητικών αυτού νόμων, οι παθόντες εξ ατυχήματος του άρθρ. 1, δυναμένου ν' αποδοθή εις δόλον του εργοδότη ή του υπ' αυτού προστηθέντος προσώπου, ως και τα αντ' αυτών κατά τας διατάξεις του άρθρ. 6 δικαιούμενα πρόσωπα έχουν το εκλεκτικόν δικαίωμα ν' ασκώσιν είτε την εκ του παρόντος νόμου, είτε την εκ του κοινού αστικού δικαίου προσήκουσαν αυτοίς προς αποζημίωσιν αξίωσιν. Το αυτό ισχύει και διά την περίπτωσιν, καθ' ην το ατύχημα επήλθεν εν εργασίαι ή επιχειρήσει, εν τη οποία δεν ετηρήθησαν αι διατάξεις ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών περί των όρων ασφαλείας και ένεκα της μη τήρησεως τούτων. Κατά την παράγραφον 3 του ιδίου άρθρου, εν περιπτώσει επιλογής της κατά τον παρόντα νόμον αποζημιώσεως, τα αυτά πρόσωπα διατηρούσι την κατά το κοινόν αστικόν δίκαιον προσήκουσαν αυτοίς αξίωσιν εναντίον του υπαιτίου του ατυχήματος προσώπου, εφ' όσον αυτό είναι διάφορον του κατά τον παρόντα νόμον προς αποζημίωσιν υποχρέου. Εξ άλλου ορίζεται εις μεν το άρθρον 60 § 2 α.ν. 1846/1951 περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων ότι εις περίπτωσιν ανικανότητας προς εργασίαν ή θανάτου, οφειλομένου εις ατύχημα εκ βιαίου συμβάντος επελθόντος εν τη εκτελέσει της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, εάν ο παθών περιλαμβάνεται μεταξύ των ασφαλισθέντων κατά τον παρόντα νόμον προσώπων ή εν περιπτώσει θανάτου αυτού, τα εν άρθρω 28 § 6 του παρόντος αναφερόμενα πρόσωπα, δικαιούνται των παροχών της ασφαλίσεως του παρόντος νόμου, ο οικείος εργοδότης απαλλάσσεται της εκ των διατάξεων του β.δ. της 24 Ιουλίου 1920 υποχρεώσεως προς καταβολήν της παρά τούτου προβλεπομένης αποζημιώσεως, εξόδων νοσηλείας και κηδείας, εις δε το άρθρ. 34 § 2 αυτού ότι εάν διά δικαστικής αποφάσεως βεβαιούται το ατύχημα εν τη εκτελέσει της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, οφείλεται εις δόλον του εργοδότη ή του υπ' αυτού προστηθέντος προσώπου, ο εργοδότης υποχρεούται να καταβάλη:

α) εις το Ι.Κ.Α. πάσαν την δαπάνην τούτου, την προκληθείσαν εκ της λόγω του ατυχήματος χορηγήσεως παροχών και

β) εις τον παθόντα ή εν περιπτώσει θανάτου τούτου εις τα κατά το άρθρ. 28 πρόσωπα, την διαφοράν μεταξύ του ποσού της κατά τον Α.Κ. ανηκούσης αυτοίς αποζημιώσεως και του ολικού ποσού των κατά τον παρόντα νόμον χορηγητέων αυτοίς παροχών. Εκ των προπαρατεθεισών διατάξεων του ν. 551 και της εφ' ης το όλον σύστημα του νόμου τούτου στηρίζεται αρχής του επαγγελματικού κινδύνου, απορρυσάσης εκ της διαπιστώσεως ότι το απασχολούμενον εις τας εν άρθρω 2 αυτού επιχειρήσεις και εργασίας προσωπικόν, ως εκ της βαθμιαίας εξοικειώσεώς του με τους εκ της λειτουργίας αυτών κινδύνους και της απορροφήσεως της προσοχής του εις την εκτέλεσιν των καθηκόντων του, άγεται εις παραμέλησιν της ενδεικνυομένης προφυλάξεως από τους περιστοιχίζοντας αυτό κινδύνους, σαφώς προκύπτει ότι η αντικειμενική του εργοδότη ευθύνη προς αποζημίωσιν καλύπτει την εξ ης προήλθε το ατύχημα αμέλειαν του προστηθέντος υπαλλήλου ή εργάτου όχι μόνον όταν το ατύχημα έπληξεν αυτόν τον ίδιον αλλά και τους συναδέλφους του, επομένως εις την περίπτωσιν της ειδικής αμελείας, εκείνης δηλονότι κατ' ακολουθίαν της οποίας δεν ετηρήθησαν αι διατάξεις ισχυόντων νόμων κλπ. περί των όρων ασφαλείας, και εις την οποίαν περίπτωσιν αναγνωρίζεται εκλεκτικόν δικαίωμα αποζημιώσεως κατά τον ν. 551 ή το κοινόν δίκαιον, εάν ο παθών επελέξατο την κατά τον ν. 551 αποζημίωσιν,

απαλλάσσεται της κατά το κοινόν δίκαιον υποχρέωσης προς αποζημίωσιν τόσον ο εργοδότης όσον και ο υπάιτιος του ατυχήματος προστηθείς, διατηρουμένου του δικαιώματος σωρευτικής επιδιώξεως αμφοτέρων των αποζημιώσεων μόνον εφ' όσον υπάιτιος του ατυχήματος είναι πρόσωπον "διάφορον του κατά τον παρόντα νόμον προς αποζημίωσιν υποχρέου", τουτέστι πρόσωπον άλλον από τον εργοδότην, τους υπό τούτου προστηθέντας και τους εργαζομένους εις την επιχείρησιν εργατοϋπαλλήλους (βλ. Ολ. Α.Π. 1267/1976, ΕΕΔ 36, 198, Α.Π. 836/1978, ΕΕΔ 38, 21, Α.Π. 501/1977, ΕΕΔ 36, 661). Εκ των ως άνω όμως διατάξεων, συνδυαζομένων προς τας διατάξεις των άρθρων 299, 914, 922 και 932 του Α.Κ., προκύπτει περαιτέρω, ότι επί εργατικού ατυχήματος, οφειλομένου εις πταίσμα του κυρίου της επιχειρήσεως είτε των υπ' αυτού προστηθέντων ή εις μη τήρησιν των όρων ασφαλείας εν τη εργασία των επιβαλλομένων υπό διατάξεων νόμων κλπ., γεννάται υπέρ του βλαβέντος εργάτου ή υπαλλήλου και αν ούτος είναι ησφαλισμένος εις το Ι.Κ.Α., αξιώσις περί χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ηθικής βλάβης έναντι του εργοδότη ως και του πταίσαντος υπ' αυτού προστηθέντος (βλ. Ολ. Α.Π. 444/1964, ΝοΒ 12, 1075, Α.Π. 836/1978, ε.α., Α.Π. 1823/1981, ΕΕΔ 41, 326).

Περαιτέρω, εκ των διατάξεων των άρθρων 16 § 2 και 663 § 1 Κώδ. Πολ. Δικ., ομοιομόρφως ορίζουσάν ότι εις την αρμοδιότητα των Μονομελών Πρωτοδικείων, δικαζόντων κατά την ειδικήν διαδικασίαν των άρθρων 664-676 (εργατικά διαφορά), υπάγονται αι διαφοραί εκ παροχής εξηρημένης εργασίας ή και εξ οιασδήποτε άλλης αιτίας εξ αφορμής αυτής μεταξύ εργαζομένων ή των διαδόχων των ή των κατά νόμον δικαιουμένων εκ της παροχής της εργασίας των και των εργοδοτών ή των διαδόχων αυτών, σαφώς προκύπτει ότι το Μονομελές Πρωτοδικεϊον είναι αρμόδιον να δικάζη κατά την άνω ειδικήν διαδικασίαν πάσαν διαφοράν εκ σχέσεως εργασίας ή εξ αφορμής αυτής μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων, ήτοι προσώπων εξαρτωμένων, συνεπεία της υπ' αυτών παρεχομένης εργασίας επ' αντιμισθία, οπωσδήποτε εκ των εργοδοτών, ανεξαρτήτως του νομικού χαρακτήρος της διαφοράς, ως απορροεούσης εκ συμβάσεως εργασίας ή εκ συνεννοήσεων προς συνολόγησιν αυτής ή εξ αδικήματος ή εξ αδικαιολογήτου πλουτισμού (πρβλ. Μητσοπούλου, Πολ. Δικ., σελ. 188 επ., Μπέη. Αι διαδικασίαι του Μονομελούς Πρωτοδικείου, σελ. 232 επ., Λ. Σινανιώτου, Εδικαί διαδικασία, σελ. 162 επ., σχεδ. συντ. επιτρ., τόμ. Ε', σελ. 457-460, Ολ. Α.Π. 433/1968, ΕΕΔ 27, 1387, Α.Π. 392/1973, ΕΕΔ 33, 217, Α.Π. 549/1970, ΕΕΔ 29, 1416). Εν προκειμένω, διά της υπό δίκην αγωγής, εφ' ης η εκκαλουμένη άποφασίς, ο ενάγων και ήδη εκκαλών-εφεσίβλητος, ισχυρίσθη, ότι προσελήφθη ως τεχνίτης μαραγκός υπό του πρώτου των εναγομένων, όντος πολιτικού μηχανικού και εργολάβου του εις Οινόφυτα Βοιωτίας, ανεγειρομένου εργοστασίου της δευτέρας τούτων ομορρύθμου εταιρείας, ότι υπέστη εκ του εν αυτή περιγραφόμενου ατυχήματος, επισυμβάντος την 10.5.1979 κατά την ανέγερσιν του ως άνω εργοστασίου, τραυματισμόν κατά την σπονδυλικήν στήλην και συνεπεία τούτου διαρκή αναπηρίαν και ότι το ατύχημα ωφείλετο εις υπαιτιότητα τούτων, ως και των λοιπών εναγομένων, όντων των τρίτου και τετάρτου εξ αυτών επιβλεπόντων το έργον μηχανικών και του πέμπτου τούτων επιστάτου, προστηθέντος υπό του πρώτου, ήτοι εις την εξ αμελείας των μη τήρησιν των άρθρων 26 § 1 π.δ. 447 της 9/17.7.1975 όρων ασφαλείας των εργαζομένων και ητήσατο όπως υποχρεωθούν ούτοι και εις ολόκληρον έκαστος να καταβάλουν αυτώ το ποσόν των δραχμών 2.000.000 ως χρηματικήν ικανοποίησιν δι' ηθικήν βλάβην, προσέτι δε το ποσόν των δραχμών 713.950 διά νοσήλια, έξοδα μεταβάσεως εις νοσοκομείον, βελτιωμένην τροφήν, απολασθείσας προσόδους εκ της εργασίας του κλπ., ήτοι εν συνόλω το ποσόν των δραχμών 2.713.950. Ούτως έχουσα η αγωγή, είναι νόμω βάσιμος, ερειδομένη επί των προδιαληφθεισών διατάξεων, ως προς την αξίωσιν της χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ηθικής βλάβης και καθ' όσον αυτή στρέφεται κατά των πρώτου, δευτέρας και πέμπτου των εναγομένων, ουχί όμως και διά τας λοιπάς αξιώσεις αποζημιώσεως έναντι αυτών, δοθέντος ότι ούτοι, ως ερρέθη, εις την περίπτωσιν της ειδικής αμελείας απαλλάσσονται της κατά το κοινόν δίκαιον, υποχρέωσης προς αποζημίωσιν, εφ' όσον ο ενάγων, ως διαλαμβάνεται περαιτέρω εις την αγωγήν του, είναι ησφαλισμένος εις το Ι.Κ.Α. και ερευνητέα περαιτέρω κατ' ουσίαν, ως προς το άνω κεφάλαιον, κατά την εν προκειμένω ακολουθητέαν εργατικήν διαδικασίαν. Καθ' όσον όμως αύτη (αγωγή) στρέφεται κατά των τρίτου και τετάρτου των εναγομένων, ως επιβλεπόντων το έργον μηχανικών, ήτοι "κατά προσώπων διαφόρων των κατά τον ν. 551 προς αποζημίωσιν υποχρέων", ως μη συνδεομένων μετ' αυτού (ενάγοντος) διά σχέσεως εργασίας, ουδέ τελούντων εις σχέσιν προστήσεως μετά του εργοδότη, κατά τα εν αυτή (αγωγή) εκτιθέμενα, αναρμοδίως εισήχθη προς εκδίκασιν ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου κατά την διαδικασίαν των εργατικών διαφορών, άτε της διαφοράς ταύτης υπαγομένης ως εκ της φύσεώς της εις την τακτικήν διαδικασίαν, δι' ην αρμόδιον δικαστήριον λόγω ποσού τυγχάνει το Πολ. Πρωτ. Αθηνών. Ωσαύτως αναρμοδίως εισήχθη προς συζήτησιν ενώπιον του αυτού δικαστηρίου η υπό των εναγομένων τούτων ασκηθείσα από 25.2.1981 προσεπικλησις μετ' αγωγής αποζημιώσεως κατά της Δημοσίας Επιχειρήσεως Ηλεκτρισμού, ως υποχρέου (κατ' αυτούς) προς αποζημίωσιν. Άλλως κρίνασα η εκκαλουμένη, έσφαλε, κατά τον βάσιμον περί τούτου λόγον εφέσεως των εναγομένων τούτων και δέον όπως εξαφανισθή αύτη (άρθρ. 535 § 1 Κώδ. Πολ. Δικ.), παραπεμφθή δε η εν λόγω αγωγή ως προς αυτούς, ως και η υπό τούτων ασκηθείσα προσεπικλησις κλπ. εις το αρμόδιον καθ' ύλην και κατά τόπον Πολ. Πρωτ. Αθηνών, συμψηφιζομένης της εκατέρωθεν δικαστικής δαπάνης, λόγω ευλόγου αμφιβολίας των ηττωμένων περί την έκβασιν της δίκης (άρθρ. 179 και 183 Κώδ. Πολ. Δικ.).

(...) Απεδείχθησαν τα κάτωθι πραγματικά περιστατικά: Ο ενάγων, ων τεχνίτης μαραγκός, προσελήφθη υπό του πρώτου των εναγομένων, πολιτικού μηχανικού, κατά μήνα Ιανουάριον 1979, δυνάμει συμβάσεως εξηρημένης εργασίας αορίστου χρόνου, ίνα προσφέρη τας υπηρεσίας του εις το υπ' αυτού ως εργολάβου ανεγειρόμενον εργοστάσιον της δευτέρας των εναγομένων ομορρυθμού εταιρείας εις Οινόφυτα Βοιωτίας, αντί αμοιβής εκ δραχμών 1.500 ημερησίως. Ούτος, ειργάσθη έκτοτε εις την εν λόγω οικοδομήν μέχρι της 10.5.1979, ότε, ενταλθείς υπό του πέμπτου των εναγομένων, προστηθέντος υπό του πρώτου εξ αυτών ως επιστάτου-εργοδηγού, να προσφέρη τας υπηρεσίας του εις την τοποθέτησιν του σιδηρού οπλισμού, υπέστη ηλεκτροπληξίαν κατά την τοποθέτησιν υπ' αυτού σιδηράς ράβδου εις οριζοντίαν δοκόν, ελθών εις επαφήν δι' αυτής μετά των άνωθεν της υπό ανέγερσιν οικοδομής διερχομένων αγωγών ηλεκτρικού ρεύματος υψηλής τάσεως, με αποτέλεσμα να καταπέση εξ ύψους 7 μέτρων επί του εδάφους και εντεύθεν να τραυματισθή εις διάφορα του σώματός του μέρη, υποστάς ειδικώτερον κάταγμα 7ου αυχενικού σπονδύλου, κατάγματα εγκαρσίων αποφύσεων 2ου και 3ου οσφυϊκού σπονδύλου, ανώμαλον τραύμα μεγάλου δακτύλου αριστερού άκρου ποδός και υποσκληρίδιον αιμορραγίαν αριστερά, δι' ην αιτίαν υπεβλήθη εις κρανιοτομήν (βλ. προσκομιζόμενας, ιατροδικαστικήν έκθεσιν και ιατρικάς γνωματεύσεις). Συνεπεία του τραυματισμού του τούτου κατέστη ανάπηρος κατά το επιδικον χρονικόν διάστημα, ήτοι από 10.5.1979 έως 20.11.1980, κατά το οποίον συνταξιοδοτήθη υπό του εις ο ήτο ησφαλισμένος Ι.Κ.Α. Το εν λόγω ατύχημα οφείλεται εις υπαιτιότητα του πρώτου των εναγομένων εργολάβου και του πέμπτου εξ αυτών επιστάτου-εργοδηγού, προστηθέντος υπ' αυτού, ήτοι εις την εξ αμελείας των μη τήρησιν των εν άρθρω 26 § 1 π.δ. 447 της 9/17.7.1975 όρων ασφαλείας των εργαζομένων και της συνεχίσεως των οικοδομικών εργασιών άνευ προηγουμένης μετατοπίσεως των άνωθεν της ανεγειρομένης οικοδομής διερχομένων αγωγών ηλεκτρικού ρεύματος. Διά τον ως άνω όμως τραυματισμόν του ενάγοντος ουδόλως ευθύνεται η δευτέρα των εναγομένων ομορρυθμού εταιρεία, ούσα απλώς κυρία του οικοδομικού έργου και ήτις ανέθηκε την εκτέλεσιν αυτού εις άλλο πρόσωπον εργολαβικώς, άνευ ουδεμιάς ιδικής της αναμίξεως, ο δε παθών τεχνίτης μόνον μετά του τελευταίου τούτου, ήτοι του εργολάβου ετέλει εν εργασιακή σχέσει, ως προσλαμβόντος αυτόν (πρβλ. Ολ. Α.Π. 296/1972, ΕΕΔ 31, 1230), ενώ εξ άλλου, προκύπτει περαιτέρω, ότι αύτη ουδέν παρέλειψε, υποβαλούσα προς την αρμοδίαν υπηρεσίαν της Δ.Ε.Η. την από 12.12.1978 αίτησιν της περί μετατοπίσεως των διερχομένων αγωγών μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος (βλ. ταύτην προσκομιζομένην). Εις το αυτό τελικώς συμπέρασμα αχθείσα και η εκκαλουμένη απόφασις και ακολούθως απορρίψασα την αγωγήν ως προς την εναγομένων ταύτην ουδόλως έσφαλε και απορριπτέος, ο τα εναντία υποστηρίζων λόγος εφέσεως του ενάγοντος. Εξ άλλου, εν όψει του εκ των ανωτέρω πραγματικών περιστατικών προκύπτοντος βαθμού του πταισματος των εναγομένων, της κοινωνικής και οικονομικής καταστάσεως αυτών, έτι δε της κοινωνικής και οικονομικής καταστάσεως του ενάγοντος, όντος εγγάμου και πατρός δύο ανηλικών τέκνων, το Δικαστήριον κρίνει ότι ανάλογον προς χρηματικήν ικανοποίησιν δι' ηθικήν βλάβην ην υπέστη ούτος εκ του ως άνω τραυματισμού του, είναι το ποσόν των δραχμών 150.000. Ταύτα ειπούσα και η εκκαλουμένη απόφασις και ακολούθως επιδικάσασα εις τον ενάγοντα το ως άνω ποσόν, ουδόλως έσφαλε, ορθώς εκτιμήσασα τας προσαχθείσας αποδείξεις και απορριπτέος ο τα εναντία υποστηρίζων σχετικός λόγος εφέσεως. Σημειωτέον, ενταύθα, ότι αι λοιπαί αξιώσεις του ενάγοντος προς ανόρθωσιν της περιουσιακής ζημίας, ην υπέστη ούτος συνεπεία του ως άνω τραυματισμού του, είναι μη νόμιμοι, ως ερρέθη, έναντι των ως άνω εναγομένων, απολιπομένων ώδε, και έδει ν' απορριφθούν. Συνεπώς αβασίμως παραπονεΐται ο ενάγων κατά της εκκαλουμένης αποφάσεως, απορριψάσης τινάς εκ των αξιώσεων τούτων, ενώ δεν δύναται να γίνη λόγος διά τας λοιπάς υπ' αυτής δεκτάς γενομένας, ελλείψει αντιθέτου εφέσεως. Κατ' ακολουθίαν δέον ν' απορριφθή η έφεσις τούτου εν τω συνόλω της. (Εξαφανίζει την 197/1982 Μον. Πρωτ. Αθηνών).